

לב הענין

להאיר עיני מבקשי השם מתורת רבינו הקדוש מוהר"ן מברסלב זיע"א

פרשת שמות התשפ"ג

נושא השבוע:
אנחה

עלון מס' 3

שער העניין

עצות מרבינו הקדוש לזכות לעניין השבועי.

* אנחה וגנוחי של איש הישראלי היא יקרה מאד כי היא שלמות החסרונות. הינו כשיש לו חסרון באיזה דבר כשמתאנח על מה שנחסר לו על ידי זה הוא משלים החסרונות.

(ליקו"מ סימן ח אות א.)

* על-ידי אנחה דקדושה שמתאנח לשוב להשם יתברך הוא חוזר ומבריא את הרוח הדופק וחוזר חיותו. ונצול מהעצבות רוח שבא על-ידי יגיעת וטרדת הפרנסה וזוכה לדעת גדול ולקבל דבורים מן השמים. (שם סימן נו אות יא.)

* מי שמתאנח ונה על עברות שבידו, ורוצה לשוב בתשובה. אזי באנחה זו הוא נגוע ונאסף מן הרע שהיה בידו, בבחינת: "תוסף רוחם יגעוץ", ונדבק אל הקדושה. וכן להפך, חס ושלום, מי שנה ומתאנח על הטוב שבידו, ורוצה לדבק עצמו בטומאה, אזי נגוע ונאסף רוחו דקדושה, ונדבק אל הטומאה... על כן טוב להרגיל את עצמו להתאנח על מעשיו שאינם טובים, ולכסוף ולהשתוקק בתוקף אנחתו לשוב להשם יתברך. כי על ידי אנחה זאת, נפסק מחבל דטומאה, ונתקשר בחבל דקדושה כנ"ל.

(לקוטי מוהר"ן סימן קט.)

תפילה לעניין

ובכן עזרני ה' שנזכה להמשיך מהם רוח חיים למלאות כל מחסורנו, ותשמע קול אנחותינו תמיד, ויהיה לנו כח להמשיך על ידי אנחותינו רוח חיים, רוח טובה מהצדיקי אמת להשלים כל החסרונות שחסר לנו, הן בגוף הן בנפש הן בממון, בגשמי וברוחני, כלם יתמלאו וישלמו לטובה, כי עמך מקור חיים ואתה משפיע רוח חיים לכל חי ולכל דבר שבעולם על ידי צדיקיך האמתיים הדבקים בתורתך הקדושה תמיד, אשר היא חיינו וארך ימינו

לקוטי תפילות ח'.

אור העניין

ביאור העניין השבועי והקשרו אל הפרשה או הזמן.

איך משלימים חסרונות, ומה העבודה בשובבי"ם?

כאשר יש איזה חסרון לאדם, בין ברוחניות בין בגשמיות, והוא מתאנח לה' יתברך על חסרונו, אזי ה' יתברך מרחם עליו, ומשלים לו חסרונותיו. כי כל החסרונות הם ע"י שנחסר ברוח חיים של אותו הדבר שצריך לו, ועל ידי אנחה שמכניס רוח חדשה, ומוציא את הרוח שהיתה לו מכבר, יוכל להשלים את כל הדברים הנחסרים לו. אבל ע"י אנחה לבד, אי אפשר למלאות החסרונות, אלא ע"י התקרבות לצדיקי אמת, כי אצליהם נמצאת כל הרוח חיים, היינו, כי השי"ת גנז את כל הרוח חיים בתורה הקדושה, והצדיקים שדבקים באמת בתורה מקבלין ממנה רוח חיים, וע"כ כל הדבקים בהם והמקורבים אליהם, כשהם מתאנחים, יכולים לקבל מהם רוח חיים להשלים כל החסרונות. וכמו שיש את הרב והצדיק שבקדושה, שממנו מקבלים רוח חיים דקדושה כנ"ל, יש כנגדו גם רב דקליפה, שהוא בחינת עשיו שאמר (בראשית לג, ט) "יש לי רב". וגם אצלו יש רוח, שהיא בחינת רוח סערה. וכל החולקים על הצדיק, מקבלים את הרוח שלהם כדי למלאות חסרונם, מזאת הרוח סערה. וע"כ נראה בעולם הזה כאילו שהחולקים על הצדיקים ורחוקים מן האמת הם מצליחים, מכיון שהם מקבלים רוח חיים מהרוח סערה, שהיא גדולה בשעתה, אבל באמת אין לו קיום כלל, ולסוף הוא כלה ונאבד.

ועל כן אסור להתגרות ברשעים בעולם הזה, כי עכשיו הרוח שלהם חזקה ותקיפה, ויוכלו להמשיך רוח חיים מהרב שלהם, ויוכל להזיק חס ושלום למי שמתגרה עמהם. אם לא הוא צדיק גמור, שכבר ביטל לגמרי את כל הרע אפילו בכח, אז מותר לו ולכל הנלוים אליו להתגרות ברשעים. וזה מה שאמרו חז"ל (ברכות ז): 'מותר להתגרות ברשעים בעוה"ז', והקשו: והכתיב (תהילים לו, ז) "אל תתחר במרעים", ותרצו 'מי שליבו נוקפו אומר כן' ופירש רש"י 'הירא מעבירות שבידו' - בידו דיקא, היינו כנ"ל שאפילו שבאמת אין לו שום עבירה רק שירא מעבירות שבידו וכוחו לעשות, כי לא ביטול את הרע לגמרי כנ"ל, אסור לו להתגרות ברשעים.

והענין הוא, כי לכל רשע ההכרח שיהיה איזה צינור, היינו איזה מידה רעה, שדרכה ימשיך רוח חיים מהרב דקליפה. והצדיק שכולו טוב, ואין לו שום אחיזת הרע, הוא יכול לירד לתוך הצינור של אותו הרשע, כי אינו חושש שיפול שם כי הכניע את כל הרע כנ"ל, ויכול להכניעו ולהפילו.

וזה בחינת מה שגזר פרעה (שמות א, כב) "כל הבן הילוד היארה תשליכוהו, וכל הבת תחיוץ", כי פרעה, הוא בחינת הרשעים שרוצים לבלוע את הרוח חיים דקדושה, שהיא בחינת 'בן', כי בן הוא בחינת דעת מיושבת כמו שאמרו חז"ל (מנחות קי). ומובא בדברי רבינו ז"ל בסימן ל - על פסוק (ישעיה מג, ו) "הביאי בני מרחוק" - אלו גלויות שבבל שדעתם מיושבת עליהם כבנים, "ובנותי מקצה הארץ" - אלו גלויות שבשאר ארצות שדעתם אינה מיושבת עליהם, כבנות. ודעת מיושבת הוא בחינת רוח חיים דקדושה, הפך הרוח סערה שהיא גדולה בשעתה ולבסוף כלה ונאבדת כנ"ל. ו'בת' היא בחינת דעת שאינה מיושבת כנ"ל, בחינת רוח סערה שהיא גדולה בשעתה וכו'.

וזה בחינת מה שהיה צריך משה רבינו ע"ה להיות בתוך היאור (שמות ב, ג), ודיקא בת פרעה הוציאה אותו משם (שם שם, ה), ונתגדל דיקא בבית פרעה (שם שם, ט), כי כל זה מורה על תוקף הכח של משה רבינו ע"ה, שהיה כולו טוב, כמו שכתוב (שם שם, א) "ותרא אותו כי טוב הוא", ולא היה לו אחיזת הרע כלל, עד שע"י זה היה יכול להוריד את עצמו לתוך הצינור של פרעה ולשברו ולהכניעו.

ועל כן תקף אז נתגיירה בת פרעה כמו שאמרו חז"ל (מגילה יג. שמות רבה פרשה א, ג), שזה בחינת שהרע של פרעה נכנע ונשבר ונתבטל לגבי הטוב, ואז הוציא הרע את כל הטוב שהיה בלוע בו בבחינת (איוב כ, טו) "חיל בלע ויקיאנו" (עיין בדברי רבינו ז"ל בלקוטי תנינא סימן ח'), כי הגרים שמתגיירים הם בחינת

עניין הצדיק

הטוב שבלוע וכבוש אצל הרע, כמו שכתב רבינו ז"ל במקום אחר (סימן יז). ועל כן נאמר (שמות שם, כג) "וימת מלך מצרים, ויאנחו בני ישראל מן העבודה, ותעל שוועתם" וכו', כי רק אז התחילו אנחותיהם לבוא לפני השי"ת, כמו שנאמר (שם שם כה), "וידע אלקים" ופירש רש"י 'נתן עליהם לב ולא העלים עיניו'. מאחר שכבר התחיל משה רבינו להכניע את פרעה, שעד אז היה הוא בולע את כל הרוח חיים, ולא היה נמשך אליהם רוח חיים מהצדיק.

וזה בחינת מה שבתחילה מיאן משה רבינו לילך וטען לה' יתברך (שם ג, יא): "מי אנכי כי אלך אל פרעה" ופירש רש"י 'מה זכות? וכו', וענה לו ה' יתברך (שם שם, יב): "כי אהיה עמך וכו' בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה" ופירש רש"י 'מה ששאלת - מה זכות? זכות גדול יש לי עליהם בהוציאך וכו', שעתידים לקבל את התורה, כי משה חשב שמאחר שעדין לא קבלו ישראל את התורה, אי אפשר להמשיך עליהם רוח חיים שיוצאת מן התורה כנ"ל, ולא יוכל למלאת חסרונם ולהוציאם מן הגלות. אבל השי"ת חמל עליהם ברוב רחמיו, כי ראה שאין יכולים עוד להישאר בארץ מצרים אפילו רגע אחד, ואם היו נשארים שם עוד כרגע, היו ח"ו נשארים משקעים שם כמו שכתוב (שם יב, לט) "ולא יכלו להתמהמה" כידוע (אלשיך שמות יב), ועל כן הוציאם ממצרים, ע"י שהמשיך להם רוח חיים מהתורה שעתידים לקבל אף על פי שעדין לא קבלוה.

ועל כן אמר השי"ת למשה שיאמר לזקני ישראל (שם שם, טז) "ה' אלקי אבותיכם וכו', אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב נראה אלי", שהזכיר את זכות האבות הקדושים, כי בזכותם ה' יתברך עשה עם ישראל את החסד הנ"ל, שהמשיך להם רוח חיים מהתורה עוד לפני שנתנה. כי גם האבות הקדושים קיימו את התורה הקדושה עוד קודם שנתנה כמו שאמרו חז"ל (יומא כח), ובזכותם עשה השי"ת את החסד הנ"ל עם בניהם.

ועל כן מתחילה נתגלה לו השי"ת בתוך הסנה (שם שם, ב) כי הצדיק מכניע את הסטרא אחרא ע"י שנכנס אל תוך הצינור עצמו של הסטרא אחרא כנ"ל, ושם מכניעם. וזה רימז לו השי"ת בסנה, כי בגלות נקראים ישראל "כשושנה בין החוחים" (שיר השירים ב, ב), שהקוצים מנקבים אותה וכו', כמו שפירש שם רש"י, היינו שהעכו"ם שמיצרים את ישראל בגלות, הם נקרים חוחים וקוצים בחינת סנה, ולשם צריך הצדיק האמת לירד ולשבר את אותו הצינור של הרשע שהוא בחינת חוחים וקוצים כנ"ל. וע"י שירד לשם משה רבינו והכניעם, נתקבלו לפני השי"ת כל האנחות שלהם עד שע"י זה יצאו ממצרים.

וזה בחינת **שובבי"ם**, שבהם נוהגים הכשירים להתענות ולצעוק לה' יתברך בתפילות וסליחות. כי באלו הימים קוראים בתורה מענין גלות מצרים וגאולתם שהיתה ע"י אנחות וצעקות ותפילות ושוועות לה' יתברך, כמ"ש (שמות ב, כד) "וישמע אלקים את נאקתם, ויזכר אלקים" וכו' וכו"ל. וכמו כן צריכים עתה בגלות הזה, לצעק ולהתחנן לה' יתברך שנזכרה במהרה לגאולה שלימה כבימי צאתנו מארץ מצרים. ועיקר כל הגלויות רח"ל, הם ע"י חסרון הדעת, (כמו שכתוב (ישעיה ה, יג) "לכן גלה עמי מבלי דעת" וכמובא בדברי רבינו ז"ל בסימן כא), שזה בחינת 'שובבים' - שכל אחד הולך בעולם כמו משוגע ושובב ממש, כמו שכתוב (ישעיה נז, יז) "וילך שובב בדרך לבו". אבל ע"י אנחה דקדושה כנ"ל, הוא זוכה להמשיך רוח חיים דקדושה שהוא בחינת דעת כנ"ל, ולהשלים כל החסרונות שלו בגשמיות ורוחניות. וע"כ ע"י"ז באה הגאולה בכלל, ובפרט אצל כל אדם בכל זמן {ע"פ לקוטי מוהר"ן סימן ח, הלכות הלכות פסח ה"ג, הלכות גילוח ה"ה והלכות העושה שליח לגבות חובו ה"ה}.

שיחות יקרות ממעלת וגדולת תורת רביה"ק.

בזה יש לנו לשמוח נפשנו בכל עת כי השם יתברך הקדים רפואה למכתנו האנושה, כי כבר היה אדוננו מורנו ורבינו ז"ל בעולם, וצדיקים במיתתן קרויים חיים כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות יח) ועדין עומד ומתפלל עלינו, ודבריו חיים וקיימים ומחיין אותנו גם עתה לנצח. רק השמר לך לבל יזקינו בעיניך כלל, כי נובעים מפי הזקן שבזקנים שהתפאר עצמו שהוא זקן ויניק וכו', מי שמע כזאת, ואיך אפשר שיוזקנו. אדרבה, התאוות והשטותים וטרדת הפרנסה הם דברים ישנים מהמלך זקן וכסיל אבל דברי תורה אמתיים, בפרט חדושים נוראים כאלה ושיחות נפלאות ועמקים ותמימים וכו' כאלה, הם חדושים חדשים בכל יום ובכל עת לנצח כי מאד עמק מחשבותיו. אך אנו צריכים לקבלם בפשיטות ולהאמין שיש בהם עמקות נפלא ונורא מאד מאד להחיות עצמנו בכל יום.

(עלים לתרופה מכתב מיום ד' לט' למספר בני" תקצ"ט).

שיח העניין

שיחות וסיפורים סביב העניין השבועי מרביה"ק ואנשיו היקרים.

פעם אחת שאל רבנו זכרוננו לברכה לאיש אחד מאנשיו אם הוא רגיל להיות גונח ומתאנח שקורין קרעכצין בשעת התבודדות, והשיב לו אין [כן]. ושאל אותו עוד אם הוא גונח ומתאנח מעמק הלב, ענה ואמר לו רבנו זכרוננו לברכה, כשאני עושה גניחה ואנחה אזי אני אוזח ידי על השלחן אז בשעת האנחה, אזי אי אפשר לי אחר כך להרים ולטל את ידי מעל השלחן, וצריך אני להמתין איזה שעה עד שחוזר בי כחי.

מי שרוצה לשוב להשם יתברך בוודאי צריך לעשות עצמו בריה חדשה. ותדע שבאנחה שנאנח עושה את עצמו בריה חדשה. כי האדם אינו נח מהנשימה כי בכל עת הוא מנשים הינו שמוציא הבל ומכניס הבל וזה עקר חיותו, והבל הזה יש לו שורש למעלה. יש הבל טוב של הצדיק ויש הבל רע של הרשע, והצדיק ממשיך בכל עת הבל מהקדושה והרשע ממשיך הבל מהסטומא.

(חיי מוהר"ן לז).

רק אנו צריכים לצעוק לה' יתברך על מעשינו הלא טובים, ולאנח אנחות הרבה - ואנחה היא שלימות החסרונות בגשמיות וברוחניות, וימתיק הכל. (נתיב צדיק טו)

לעובדא ולמעשה מכל הנ"ל, שגם באנחה ולב נשבר שבתפילה, מוכרח האדם להיזהר שלא יבא ויגיע לאנחה ויגון לגמרי, (שאז נחשבים ח"ו בתכלית ההיפוך, כמבואר בדבריו הקדושים במקום אחר), כי כמו שנתבטלים על ידם הצער והחיסרון, כן גם להיפוך נאחזים ונשתלשלים מהם, עד שאין ביכולת לעסוק בעבודה זאת כל היום, (זולת במדריגת אדמו"ר ז"ל). וכל אשר זולתו, גם אם יעבור עליהם מה שיעבור חס ושלום, אין להם לעסוק יותר מדי בבניה ואנחה, זולת בשעה אחת ביום לבד, וכל היום לא יהיה כל עסק התפילה, זולת בשמחה ובתפילה ובשיר.

(ביאור הליקוטים ח"א סימן ח אות טו).